

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Consilii|vm Doctissimi Cvivs-||dam, magno[rum]
Principum mo||nitu pr[a]ecipue ad hoc munus in||uitati,
quo modo sublato imbe||cillium offendiculo, commode ||
sedari queat Lutheriani nego-||tii ...**

Faber, Johannes

[Köln], [ca. 1520]

VD16 ZV 5675

urn:nbn:de:hbz:466:1-34500

Neque enim uisibilis inuenitur tibi

Et in misericordia tristissimi mundi
et uisitatio tua Constanti iocundum

namque benedixit tibi in omni die

Uides uerba dicit fideliter

seruata quibus seruis

S. W. B. E.

locantur plures fideles dicitur
propter te in celis decorem
et ecclesie plures uocantur

Domine plures fideles dicitur
est seruatis dicitur dicitur

CONSILII

VM DOCTISSIMI CVIVS-
dam, magnorū Principum mo-
nitu præcipue ad hoc munus in-
uitati, quò modo sublato imbe-
cillium offendiculo, commode
sedari queat Lutheriani nego-
tii tumultus.

Handwritten signature or note in cursive script, likely a library or collection mark.

CONSILIVM

CVIVS DAM EX ANIMO CVPIENTIS
esse consultum & Ro. Pontificis digni-
tati, & Christianæ religionis
tranquillitati.

Christianæ mentis est, ex animo
favere Christi vicario, & huius
autoritatem illibatam esse uelle.
Rursus Pontificiæ pietatis est,
nihil habere priuatim tam cha-
rum, cui non libens anteponat
Christi principis sui gloriã, &
publicam Christianæ religionis tranquillitatem. Et
qui fauent autoritati gloriæq; Pontificis, prudenter
oportet favere. Id facient, si eam iis rōnibus tueant,
quæ tacitis etiam piorum ac bonorū uirorū iudiciis
comprobent. Alioqui nemo magis officit Pontifi-
ciæ dignitati, q̄ qui eam non aliis præsiidiis, q̄ ter-
roribus ac præmiis humanis, tutam ac defensam esse
uelit. Igit̄ ut quisq; est religionis Christianæ studio-
sissimus, ita maxime dolet hunc tumultū exortum p̄
quosdam qui Lutherū exacerbarunt, ad quædam li-
berius scribenda, & Pontificis mite alioqui ingeniū
irritarunt, ut seuerius agat̄ cum Luthero q̄ fortassis
expediat tranquillitati paciē Reipub. Christianæ.
Qualia sint, quæ scribit Lutherus in præsentia non
expendit̄, sed tantum admonet̄, ut consideremus, nō

solum quid Luthero sit dignum, sed quid conducat
ecclesiæ tranquillitati. Frequenter enim & palā no-
xiis parcitur, ne grauior existat tumultus.

Primum illud satis cōstat, rem esse natam ex ma-
lis initiis, nimirū ex odio bonarū literarū iam &
apud Germanos subolescentiū, odioq; linguarū nūc
passim reuiuiscantium, quarū splendore, putant ob-
scurari suam autoritatē qui hactenus, absq; harū re-
rum præsidio, habiti sunt cōsummatae doctrinæ p-
fessores. Ad has igit̃ opprimendas, nihil non moliti
sunt quidā. In hoc multum dissentientes a Pontifice
Romano qui summum honorem habet his studiis.
Deinde quod ad Lutherum pertinet, maxima pars
huius mali imputanda est illis, qui de indulgētiis &
potestate Ro. Pon. ea prædicarunt, eaq; scripserunt,
quæ nullæ doctæ piæq; aures ferre poterant: ut qđ
ad huius tumultus initium attinet, Lutherus uideri
possit pio studio zeloq; Christianæ religionis inci-
tatus fuisse. Porro qđ postea acerbius cœpit scribe-
re, qui non excusant, tñ sic eleuant ut dicant acerbis-
simis q̃rundam irritationibus, & cōuitiis, non oīno
sine causa fuisse concitatū. Libris illius nondū lectis
clamabatur apud populum, hæreticus, antichristus,
schismaticus, anteq; autoritas Pontificia sese huic ne-
gotio palā interposuisset. Nemo monebat hoīem, ne-
mo reuincebat, cum ip̃e offerret, quēadmodum &
nunc se offert ad omnē disputationē, tantum damna-
bat. Nam Prieratis & Augustini rñsionem, nec hi
pbant qui bullam aduersus Lutherum impetrarūt.

Vlobo

Cum disputatio Ecciana commissā esset arbitrio scholæ Parrhisiensis, præuenit Coloniēsis & Louaniensis, quibus nihil erat commissum, & damnauerunt tantum. Et cum communicato consilio id fecerint, tñ in articulis non consentiunt, iisq; præcipuis.

Deinde personæ, per quas res hæctenus acta est, tales sunt, ut merito possint haberi suspecti (nam illorum negotium agebatur) neq; uita illorum, neq; doctrina talis est, ut illorū iudicium debeat habere graue pondus, præsertim in re tanta.

Modum igit̃ procedendi aduersus Lutherū merito improbāt optimi & doctissimi quicq; etiamsi Lutherus scripsisset plane hæretica. Neq; ideo quis fauet Luthero, si fontem modumq; rei improbarit, nihilo hercle magis, q̃ si quis admoneat parricidā nō esse afficiendum supplicio, nisi legitima uia conuictum & condemnatum.

Iam Bulla quæ aduersus Lutherū publicat̃ inclementius, etiam iis displicet, qui tñ Ro. Pont. dignitati fauent, qđ magis resipiat odium impotens quondam monachorum, q̃ lenitatem eius qui gerit uices mitissimi Christi, aut ingenium. S. D. Leonis, quo nihil hæctenus uisum est placidius aut facilius. Unde magna est suspicio, esse, qui eius lenitate facilitateq; natiua, ad suos priuatos affectus abutantur.

Atqui q̃ sanctior est oibus Ro. Pont. autoritas, hoc diligentius p̃pendendū, ne quid ab eo p̃ficiscat̃, qđ illo uideat̃ indignum tacitis bonorū uirorū iudiciis, q̃ nulli q̃ntūuis magno principi sunt negligēda.

Ad hæc, q̃ causa hæc latius patet, ac piculosior ē,

hoc attentius erat deliberādū ne qđ temere definiret.

Nullus ignorat uitā Christianā, rebus paulatim in deterius prolabētibus, multū degenerasse ab illa syncera Chri euangelica doctrina, adeo ut nemo nō fateat opus esse publica aliqua & insigni legum ac morz instauracione. Igit̄ ut non est temere tentandū aliquid, ita non est temere oblatrandū iis qui bono studio monēt aliqua, etiamsi liberius facere id uideātur. Atq; ut extra oēm cōtrouersiam sit, prorsus a uero aberrasse Lutherz, tñ erat humanitatis Theologicæ, primū admonere hominē fraterne: deinde refelle re solidis argumētis, & sacrae scripturae testimoniis: atq; ita reuictum si nollet resipiscere, ita tractare, ut solemus membrū deploratū. Hoc qui consulunt nō fauent Luthero, sed ordini Theologico, Pontificiæ q; dignitati. Siquidē hac uia Lutherus plenius aboleri poterat, primū exemptus ex animis hoīm, deinde etiam ex bibliothecis. Nunc exurendis libris, fortassis aliqua ex parte diueller̄ e bibliothecis, sed interim illius opiniones infixæ sunt animis plurimorz, cum eas uideant non refelli.

Habent & laicorz felicia ingenia suū iudiciū, qđ potissimum a natura proficiscit, etiam apud doctos. Sunt tot eruditi uiri, & iidem boni, quorz ut quisq; syncerissimus ē, ac ueritatis euāgelicæ tenacissimus, ita Lutheri libris minime ē offensus. Hmōi ingenia doceri cupiunt, cogi nolunt, neq; debent. Asinorz ē cogi tñ: Tyrannorz cogere: certe Theologos maxime decet docere cū omni mansuetudine, non conuictiis: neq; fauoribus & conspirationibus rem agere.

A in

Nec̄ solū hic cōsiderandū, quid dignū sit Luthe-
ro, de q̄ in p̄sentia nulli p̄iudico, sed quid in p̄senti
piculo magis expediat trāquillitati Reip. Ch̄rianæ.

Videmus Luther̄ apud oēs uitæ integritate cō-
mendari, & sic esse infixum anīs hoīm p̄sertim Ger-
manor̄, quan̄q̄ & apud alias natiōes, ut quisq̄ ē in
tegerrimi iudicii, hoc ē, maxie semotus ab his rebus
q̄ solēt iudicia corrūpe, ita mimū ifensus ē Luther̄o.

Nemo nō fateē sese ex illius libris factum esse me-
liorem, etiāsi quædam fortasse merito displiceant.

Nouimus Germanor̄ animos, uidemus Bohe-
miā tot annis ptinacem, & ab hor̄ factione nō mul-
tum abhorrentes finitimas regiones. Audimus q̄ti-
die graues multor̄ querimonias, negantiū diutius
ferri posse Romanæ sedis iugum. Qd̄ fortasse non
tam Pontifici imputant, q̄ iis qui Pontificis autori-
tate ad suam tyrannidē abutuntur.

Quod si res gerat̄ odiose, ac uiolente, qui pruden-
tia ualet, facile diuinabit, quis rer̄ tumultus possit
hinc existerē, cum frequenter ex leuioribus initijs, ui-
deamus orta perniciosissima mundi dissidia.

Quin & mūdus uidet̄ ueteris ac nimiū ad sophi-
sticas argutias plapsæ Theologiæ pertesus, sitire fon-
tes euangelicæ doctrinæ, & huc uidet̄ irrupturus
ui nisi fores aperiantur: adeo ut etiamsi displiceat Lu-
therus totus, tamen oporteat innouari Theologiam
scholasticam.

Cum igit̄ res sit orta malo primum principio, &
utrinq̄ uideat̄ eē peccatū, primū ab his, qui suis im-
piis cōciōibus excitarūt Lutheri sp̄m, ac mox odio-

sis & furiosis clamoribus, magis ac magis exacerba-
rūt, p̄sertim cum hic agere uideant suū negotiū, cum
in Lutherz nō cadat similis suspicio sua tenuitate cō-
tentum, apparet expedire, ut tota hęc causa per aliq̄s
componat̄, qui procul absint ab omni suspicione.

Verz est ad Ro. Pon. peculiariter p̄tinere cog-
nitiōē de rebus fidei, nec est illi ius suū adimendum.
Tamen p̄ publico bono, patiet̄ hoc negotiū aliis cō-
mitti, uiris eximiæ doctrinæ, spectatæq̄ p̄bitatis &
integritatis, in q̄s nulla cadat suspicio, uel qđ metu,
aut spe uelint adulari R. Pon. cōtra ueritatē euāgeli-
cam, uel qđ aduersæ factioni humano stōdio faueāt.

Hos arbitros exhibebūt ex sua quisq̄ gente tres
reges, & ipsi alienissimi ab oī suspiciōē, CAROLVS
Cæsar, Rex Angliæ, & Rex Vngariæ. Hi diligent̄
plectis Lutheri libris, & audito corā Luthero, quic
quid̄ pnūtiauerint, id ratum habebit̄. Ac Lutherus
iam doctus, ingenue agnoscet errorem suū, & libros
suos a se repurgatos curabit denuo edendos, ne ob
paucula errata pereat ingens fructus euangelici puē-
tus. Multis em̄ & iniquū & inutile uideēt, ob lapsus
aliq̄t humanos, etiā ea dānari, quæ recta sunt.

Cum in libris Augustini adhuc extent ac legan-
tur a notariis excepta responsa hæreticorū, plena im-
pietatis ac blasphemiæ.

Qđ si Lutherus tum q̄q̄ perstiterit ī his, quæ da-
mnata fuerint ab arbitris, erit ad extrema remedia
ueniēdū: ita nemo fauebit sic uicto Luthero: & si re-
sipuerit, res absq̄ tumultu Reip. Ch̄riane cōponet̄.

Nec hic minuetur autoritas R. Pon. sed hoīm su-

spicioni consuletur, apud q̄s fortasse minus habebit ponderis ipsius Pont. in hac causa iudiciū: qđ ob indulgentias, ac primatum sui negotio fauere possit uideri: imo magis probabitur apud omnes illius pietas, qđ ob ueritatē euangelicam & pacē orbis Christiani, de suo iure nonnihil concesserit.

Qđ si quibus hæc ratio minus placeat, proximū uidetur hæc causam ad proximū Conciliū generale remittere, qđ ob multas alias causas postulare uidetur status Reip. ch̄riane multis modis corruptus.

Nam intēpestiuū uidetur rem tā arduā uelut obiter agere in hoc Principaliū negotiorū tumultu, p̄sertim cum undiq̄ res satis dubiæ sint, & apud Germanos & apud Hispanos, ut nō expediat addere nouorū tumultuū materiā. Præterea cōuenit, ut hæc noua Cæsaris inauguratio faustis ominibus pagatur, ne hmōi rebus odiosis reddat funesta & iauspicata.

Hoc consiliū nolo cuiq̄ p̄iudicet, tantū animo simplici, qđ mihi uidetur optimū factū, dixi. Præsertim cum ad id a summis principibus & p̄fanis & ecclesiasticis fuerim inuitatus. Opto ut uincat euāgelica ueritas, & oīa cedant in gloriā Iesu Ch̄ri. AMEN.

ΝΙΚΗΘΑΤΩ Η Τ' ΑΓΙΟΥ ΠΑΡΔΕΙΩΝ ΥΠΙ ΑΛΗΘΕΙΑ

Und legemad seer dind in sara van f solatig d honden en
Pinda in lū westen / serenda l' legada se did tua denoer
Dend dat hare vor dour de schal lavobay dymth mit wy
nem gram pectylay vud stovne de hlyne vud droog si
lancylay zu dar luyt wy si bone vud hult de to dym beloff
wy d roayter so hestine groete pectylay de gause wyter
nem roet silt vud myskhottke vud minge myt hantige
vud make pillen vud stoke mit der bynder
Hopy is gurt to der hert de fure gedvndly myt waarm water
Hopy is gurt de dat hare staket in waarm water gemittet
Deventer is vud der herten vud to alle arbede de herten
stou si myt sthe vud dymth se id hlyer
Brenspink is gurt to de vlosficht sit myt wyne vud dymth
Och dage
Geng is gurt to de seve hert myt hantige gemeng daly stoch
Oxyvare is gurt de de lenden stou nem de blader vud make
si vud mitte myt brode a hlyer
Celandina is stochwort de is gurt to dymth byer
Dymthema is sanchel sic wofft an de walle vud is gurt
de de blaten syt men silt si myt aldy wyne vud gem
se de sechey dymthema vud dage a hlyer
Fande is gurt de de beym to blaten syt stor de myt gelike
vulle pulis vud also velle hantige gemeng in gurt
pary vud do a dymth plaister vud legg waarm dind de beym
Hista is gurt pectylay nem de wort vud stou si myt aldy
sme bade de vuti p hie dat heitst lode clay
Acroma is gurt der stey vum stou si vud suct myt
water vud burt se dar vy
De myth slayebay de ne dre hoorn dulle sades vud sti die halde
vum witte vugre lunge pectylay entum gelgum velay myt
sthe gantigt vud mitte g lippelful auct vud minge
Cannille blome syt gurt gedvndly myt wyne vordryner
daj sy vud minge de stou sti vordryner si alle stoke
vud de hlyer de vud dymthema vud der lunge
Klant ne myt hantige vud suct in water vud dymth
dar vum alle dage g aygday vud wy de wad suct
Wegbredey blader gaspilly in smalte vud et wofft
vuy to de yday suct
Loet ne myt smalde gemeng vud suct der mede
hlyer der hantworm
Gendbery a bundelyr heidlyk also velle pectylay a lout se

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word 'Celandina' and other illegible characters.

were, weyned der becher vut, drucker des mer
grod und and des und bade dar du sweyst und las
dich warm dersch, helya rey d symmet
Solt do zu etzle und veriff dich dar malle zu vms
forn nemi tud gplestun² rey d yige
Nem witte enyverd hysbuh puluy rudi / andy d fone h
ge hons ge zuprey ne studeom vbalotte myr stude, and do
Nem erwitte und brat rocy de p hrit zu bew und yud
glowendich stude stals dar wort etzle
Nem sey dyppe vulroynd do dar vasy so und sette dar
zu sy hadd und lat stodey dar wort etzle
In huyt grove swey deth am ben dar wort etzle
Nem blachmit myrcay vawoch Campher und vsp dloy
vud des blachmittes soll rocy p vull sy als des anders
dar veriff so samend hys pulue d wudery malle cu
burey und pleser se dar malle
Nem wegebraden / wegebruffe bndworn fraly maylery
vud set dyp mit alder bottey d gelutter se vud d
pht do dar rocy huyt vud wassermitter vud zu p do
my huffen
Nem sy mygan edey por de vnbredner so, do dar als
ber zu myt guder vreisstey bottey vud vone dar
myge brat zu vud lat dar stodey vud d helyst / so
ne dar aff vud de vure und veriff nardus set anders
ghelity dagetpde set an gnd poy molley edy set dar
zu gnd moiste vud myge dar stude zu d pott munde
vunder vud stuch do vms de wudery dar hilt
allerlye wudery wo als de sy p huyt p
The wegebraden blader vud set d zu smalte vud
ette dar wocher p so wort hie gesunt rey d gelyf
We dar hefft vult fuy an bency edy avney edy de se
vmsfenger sy de soll nemy tmyt water druckel
huystode narystaden vud leurestoch vud set dar so
hoye vrostey p huyt p
In dar wey hette hame zu sy vanden vomy volderow
blader de dar wasser zu den hony vud huyt vud de vud
wedd dar hony wey
vud huyt / de durre dar vorgevnt mit halde vud / dar ma
neme huyt fote vud vud huystode puy vud nette dar pnd
p huyt deth vud huyt dar malle
vud huyt, vud poy vud torberoy blader edy huyt fuyt

lange in runde und kurz de bronn vngay to de hunde
 so lange die freude dar malis hie of plust und der salin und
 bynd vff dar houer
 In dem gelind und seide myt obig dar mede bestrich de dunnig
 und dar houer

Wedy dar houer ster von barom nethen ^{far} streichart feuchel
 rube wort duffe runde purz und wuffz dar houer

De dar houer we dervind de onp streich nem vunde huyf
 wuch feuchel wortley liehertli dar de hie to dar wutte vuy
 ey ey und ster dar to stann und veyndt dar dunnig ey
 dorth so lyyge dar in vllis und malis of plust und huyf vff
 dar vortheur und de anney
 wedy dar in de houer in barom nethel pur feuchel und
 rube wort in vff

Nem vnhilliche wortley und welle de myt wud und drey uch
 so vuyge de die freud an de hieley all gulse

In sel all de ~~...~~ hieley Nem bit idertley und stot de
 und de ~~...~~ dar vff de wunden huyf

IN **ISTIS** **LIBRIS** **...**
 ... huyf ...
 ... huyf ...

omnis qui

omnis qui facit vobis

facit vobis

Magister ...
 quam ...
 vnum ...

Magister ...
 fin ...

1111 1111

Salvia

Et hinc videtur quod in parte apparet quod salvia et sic fuit gressu
punctuosa et ferebat quos supfluitas sanguinis facit sicut quod
et pinguetudo a qua selem venit deo aliis pinguetudo lantio
sua virtute mitigat

Si decora ad vire fuit a de maia potera facit munda hore
erectore et cum mundicia dicitur

Apparet in vno et gressu vltra hore l'apostu regit vno
quod ut dicitur Salvia hore munda hore Salvia gressu
revertit mundicia hore munda hore et ope sua febre vno fuit

Humiditas calida et sic et hinc hore vno quod gressu de maie
caliginem et nebrina vno sua vno dicitur In gressu munda
culis libidine carnalis vno et vno dicitur angustia munda
sua ope gressu vno hore allebat et vno pinguetudo In hore
gressu de maie hore in hore vno vno vno

1999 et hinc deo et salvia hore quod dicitur aqua et pinguetudo
pinguetudo et pinguetudo In decora ad vno munda hore munda
hore hore pinguetudo et vno hore hore hore hore hore hore hore

Et hinc et fuit de hore vno vno hore hore hore hore hore
dicitur et hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore

hore in vno gressu vno hore hore vno vno hore
vno hore in vno hore hore hore hore hore hore hore hore
in hore hore vno hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
alio hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore

hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore

In hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
blader de hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore

ad hore de hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore
hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore hore

arce hancis genung Camos
 Leo nugo Liba poyro poytuan
 tunc Genuis vifio tunc pang poytuan
 fimmis

Quat vifio amemus fionis de heris apter

Colorece
 tunc nugo corruvia

In dicitur vix decepti

omnis qui
 f
 fuit polynat

tunc vifio
 omnis qui facit vobis

Magister bot dicitur hancis fuy de mado
 quam amo dicit vifio omnis de fimmis
 vifio dicitur hancis

Marf vifio fionis de dicitur
 fion vifio vifio dicitur

vifio vifio

Th

5869